

РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Ціна 60 гелерів.

ČSR. Mladá Boleslav, Josefodolská 179-IV.

Періодичний інформаційний листок
УКРАЇНСЬКОГО ВСЕПРОСВІТЯНОГО РОБІТНИЧОГО СОЗУ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Річник I. Молода Боєслава 3-го грудня 1931 р. Ч. 3.

КРИЗА КАПІТАЛІСТИЧНОГО ЛАДУ.

Уважний читач часописів бачить в усіх відомостях зі світа, що всюде господарська криза. В одних країнах вона більша, в других менша, але ціле світове капіталістичне господарство знаходиться в стані хвороби.

З одної сторони ЦІЛІ ГОРН ТОВАРІВ залягають на фабричних магазинах, а з другої цілі маси людей ходять обдерті, босі, напівголі, бо не мають за що купити цей потрібний товар.

Село примушене продавати хліб і худобу купцям за безцін, а туди часом ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ ВІДБИРАЮТЬ СОВІ ЖИТТЯ в голоду, бо не мають за що купити хліба, а жорсткий купецький посередник набиває високу ціну. Те саме з худобов.

Міліони людей без праці не знають, що в собов почати, аби продовжити своє нужденне життя. Криза скрутила господарське життя в Америці, в Англії, в Німеччині, в Польщі і в інших країнах.

ТАКОЇ ЗАГАЛЬНОЇ КРИЗИ НЕ БУЛО ЩЕ НІКОЛИ. Оборонці теперішнього буржуазно капіталістичного ладу говорять, що не тільки проминає криза. Одні кажуть, що та криза є тільки наслідком війни, — другі кажуть, що є наслідок кепської державної політики і т.д. Вони не хочуть признати того, що самі добре бачать: що цілий капіталістичний лад хворіє вже на невилічиму смертельну хворобу, в котрій тяжко вийти. Оборонці панів-капіталістів проти власного переконання сподіваються ще спасення старого ладу. Але їх сподівання даремні. КАПІТАЛІЗМ ВАНІТЬСЯ, а на його місце, на зміну, йде новий лад соціалістичний, котрий тільки одинокий зможе усунути безладдя в господарстві, знести внаслідок праці і звести господарство в користь загалу, а не капіталістичної меншости. До цього йде цілий історичний розвиток, до того стремлять свідомі мільйони маси працьовчої класи в цілм світі. Міжнародний соціалістичний рух селянських і робітничих мас є одноков ще силон, котра може звести людство в сучасного безладдя, нужди і внаслідку.

У нас є ще такі сліпі /або вдають сліпих/ поводатори, котрі проповідують, що Європу спасе фашистська диктатура. Але в Європі фашизм і в ськ і диктатура падають. Упала така диктатура в Греції, впала в Іспанії, на половину зломилася в Югославії та Литві. Спроби фашистських терористів в Австрії і Німеччині провалилися через організований опір працьовчої класи.

В другі сліпі поводатори, котрі ворожать успіх для комунізму. Але й комуністична думка в Європі провалилася.

Москва стратила для своїх татарських способів влади давно кредит серед європейського робітництва. Це доказує примір Англії /де комуністи взагалі не

існують, як поважна партія, це домагає примір Німеччини, де помімо найбільшого натиску Москви навіть дотепер прихильні для комунізму робітники відвернулися від комуністичного проваду, коли він приказував їм поширати фашистів.

У світі йде вперед соціалістична і демократична течія, яка вимагає свободи людини, народоувасти і вільної від висмоку праці.-

ВІСТИ З КРАД.

-----РОКОВИНИ І-ГО ЛИСТОПАДУ У ЛЬВОВІ. Роківнини пам'ятного дня І листопаду 1918 року святкувало львівське українське громадянство що року надзвичайно величаво. Поруч святочних сходин по численних товариствах та установах, відбувалася від кількох літ заходом Т-ва Охорони Воєнних Могил величчя панахида за полеглих на подвіррв церкви св.Вра при участі зовго львівського духовенства і з відповіднов проповіддв. На такі панахиди, що відбувалися вечером при прекрасно освітленій і прибраній стрілецькій могилі, приходив буквально цілий український Львів, щоб віддати поклін пам'яті полеглих і знятис думками понад усі наші щоденні турботи. Останнє таке незабутнє свято, що стягнуло було на Святоворську Гору кільканадцять тисяч учасників, відбулося в 1928 році, в ІО-тиліття великої події. Свято це, як відомо, закінчилося дуже сумно. Тому в 1929 р. панахида з відомих причин мусіла відбутися вже тільки внутрі церкви св.Вра, а минулого року її зовсім не було...

Перед цьогорічними роковинами І листопаду появилися на мурах Львова клепацідри Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил, в яких повідомлялося, що в тому дні будуть відправлені панахиди за полеглих стрільців УГА по всіх церквах Львова-города в полудне, після закінчення звичайного недільного богослуження. І справді, згідно з цим повідомленням, духовенство відправило вполудне торжественні панахиди за полеглих по всіх церквах Львова і його передмість у ціслі І4. Майже у всіх церквах відбулися ті панахиди при гарно прибраних велезв і квітами могилах, при чому вевде співав місцевий хор. Участь в тих панахидах була масова.

Таким робом цілий український Львів зложив і цього року, в І3-і роковини пам'ятного дня, хоч і скромно, але гідно свій поклін пам'яті полеглих синів українського народу і помянув їх широв молитвов.

-----ВНЕСЕННЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ ПРО ТЕРІТОРІАЛЬНУ АВТОНОМІЮ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ. -В польському Сеймі внесли польські соціалістичні послы законопроект про територіальну автономію для українців в Польщі. Законопроект цей під воіма оглядами був дуже окромний і, розуміється, не міг задовольнити українців. Характерно, що і цей законопроект викликав неприхильне відношення до себе з боку всіх інших польських партій і вони дружно /як прибічники Пілсудського, так і його вороги/ проваляли його в комісії. Отже, виходить, що навіть і який купці права, що мають меншости вевде по цілому світі, українському населенню поляки добровільно не дадуть.-

-----ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНЦІВ У ЛЬВОВІ. - В дні 19. жовтня ц.р. розпочався перед львівським судом присяжних великий політичний процес І4 українців, обкадуваних за державну зраду, якої вони мали допуститися через виконання збройного нападу на почт. амбуляно під Вібрков минулого року, підчас котрого збито постерункового Молевського. На лаві обкадуваних засіли: І/студент унів. В.Кравців, 2/Осип Процишин, 3/Жгм.Процишин, оба студенти Львівського унів. 4/Прокіп Матийців, кооператор, 5/Волод. Чуловський, токар, 6/Вогдан Кордав, студ. унів., 7/Зен. Пеленський, ред. "Українського Голосу", 8/Влія Козакевич, семінарїотка з Вібри, 9/Вогдан Зіновій Книш, канд. адв., 10/Дрїй Дачини, студ. політехники, 11/М. Максимів, 12/ Дм. Вирста, кооператор, 13/Волод. Качмарський, студ. торг. акад., 14/Вол. Андрушак, студ. політехники. Зізнавали обвинувачені і багато овідків. З обкадуваних Др. Дачини признався: на розправі, що брав участь в нападі під Вібрков. Інші обкадувані не признаються до вини і заперечують всі твердження акту обвинувачення.-

-----ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ВАРШАВІ. 26-го жовтня ц.р. розпочався у /днв. стор. 3/

Варшаві великий sensationний політичний процес т. зв. берестейців, т. є польських шпозаційних послів, в'язених кілька місяців в берестейських військових казематах. Акт обвинувачення закидає підсудним державну зраду/змагання до державного перевороту/. На лаві обкалуваних засіли послы: Ліберман, Барліцкі, Дібоа, Мастек, Прагер, Цьолкош, Вітош, Кернік, Вагінські, Путек і Савіцкі. Воронять найкращі варшавські адвокаты. Обкалувани держаться дуже кріпко і самопевно. Доказове прокураторське поступовання дуже слабе і мляве. Зізнає ціла хмара свідків, м. инш. високі достойники в міністерств, послы та инші. Президія трибунаду не допускає ані слова згадки про побут обкалуваних в берестейській тюрмі.-

— УКРАЇНСЬКА "НЕБЕЗПЕКА" НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ. "Громадський Голос"—орган радик. соц. партії у Львові, подає, що, у зв'язку з китайсько-японською війною, більшовики сильно занепокоїлися зростом українського визвольного руху на Далекому Сході, де над Амуром живе коло 500. тисяч українців — колоністів. Харківський "Комуніст" пише, що вже після революції 1917 р. уряд Української Народньої Республіки перемовив з японськими імперіалістами, мавчи на меті відорвати Далекі Схід від Росії і утворити окрему українську республіку зі столицею у Владивостоці. Тепер, у зв'язку зі збройною інтервенцією Японії, ті плани, на думку "Комуніста", стали знову відживати. Про це має свідчити рух серед українського населення на Далекому Сході.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.

— 25 жовтня відбулися в Ужгороді річні загальні збори Т-ва "Просвіта" під головуванням Др. Вращайко. Зі звідомлення, яке предложено на зборах, довідуємося, що Т-во "Просвіта" має тепер по селах Закарпаття 107 читалень, а 37 читалень є приготовлено до відкриття. Головою Т-ва обраний знову Др. Вращайко.

— 5 листопаду в найбільшій залі Праги відбувся концерт хору учителів та учительок з Підкарпаття під керівництвом проф. О. Приходька. Мистецьке виконання хором творів українських композиторів та народних пісень викликало бурю оплесків. Треба признати, що хор знаменито справився зі своїм завданням, про що свідчать прихильні замітки в чеській пресі. Такі концерти хор виконав в Братиславі, Брні, Моравській Остраві та Павєні.-

— 8 жовтня до Нью Йорку прибув Лев Яоінчук, який, як делегат Т-ва "Рідна Школа" об'їздив українські громади в Злучених Державах і Канаді в 1928 і 1929 р.р. З огляду на дуже важкий матеріальний стан "Рідної Школи", ця визначна українська установа приневолено знову шукати допомоги в земляків в Америці.-

— ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ШІЛ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ. Влада в Чехословацькій республіці вирішила ліквідувати українське шкільництво /Високі школи та гімназії в Жезницях/ і до ліквідації фактично йде скорим темпом. Давно заповіджена ліквідація допомоги емігрантам в Чехословаччині переводиться скорим темпом. Українському студентству здержано стипендії, сенати високих шкіл повідомлено, що ліквідація українських високих шкіл в Празі та Подєбрадах наступить цієї зими. Можливо, що Український Університет в Празі ще вдасться якось врятувати на деякий час, хоч у тут нічого певного не можна сказати. За те ліквідувать Високі Педагогічний Інститут ім. Драгоманова в Празі, далі Укр. Мистецьку Студію в Празі. Крім цього заникне в недалеї Укр. Господарська Академія в Подєбрадах, бо нових прийомів до неї нема й цього року. Вдалося ще врятувати на рік українську гімназію в Жезницях, але видатки на неї так скоретили, що треба буде її підтримати матеріально українському громадянству на еміграції та в крав. На українському університеті в Празі переважає думка, що університет мусть продовжувати своє діляність навіть і без матеріального забезпечення чехословацької влади. Чехословацька влада проти дальшого існування наших шкіл на території ЧОУ нічого не має, тільки відмовляє їм матеріальної помочи, бо бюджет чехословацької республіки скорочено на 1932 р. майже на 500 мільонів корон чеських, а це через загальну інфляцію в чужих державах та зростаючу кризу в чужих держа-

важ та зустрічу кризу в самій Чехословаччині.

Ми айдемо, що чехословацька влада хоче подібними заходами та редукціями рятувати онов державу від геноцидарського хаосу, в яким знаходяться тепер сусідні держави. Але всеж такі віримо, що чехословацька влада навіть і при таких обставинах допоможе нашим школам. Іоновання українських високих шкіл за кордоном — це історична konieczність. Ми муємо їх мати там, де не сягає рука того, який би їх хотів знищити. Це, що Чехословацька Республіка зробила до тепер для української науки, старалимося скапіталізувати інші чини — ними, які спекулюють на українській проблемі. А це не бажає ані для України, а ні для Чехословаччини.—

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ УВРС.

— СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ. Відділ УВРС в Молодій Воєславі 14-го листопаду ц.р. улаштував свято на ославу 13-ї річниці першолистопадового свята з олідувчим програмом; Голова Відділу тов. І. Велсецький зачитав короткий але змістовний реферат в чеській мові, джм висвітлив присутнім чехам значіння першолистопадового свята для українців; після цього хор, під керуванням тов. Ганни Статникової проспівав "Де не змерла Україна" і "Не пора", а потім драматичний гурток відіграв пєсу М. Кропивницького "Невольник". Треба зазначити, що пьеса "Невольник" була відіграна надзвичайно гарно, аматори провели ової ролі з таким чуттям, що з виповненої по береги сали реставрації "У Ізері" мало хто міг здержати сльозам. Великої краси пєсі придали чудові крої, які викликали здивовання у гостей.

Після програму були танці та віільна забава, на якій, прибувши гости з Відділів Турнівського та Ліберецького, за веселої гутірки пробули аж до 3-ї год. в ночі.—

— У Відділі УВРС в Німецькому Яблінному 1. листопаду о 10 год. ранку відбувся товариський сходина, які відчинив промовою Голова Відділу тов. Гресько. Після цього тов. М. Ваків зачитав реферат на тему дня, по відчитанні якого присутні пішли до памятника, прибрали його вінком і таким чином вшанували пам'ять тих товаришів, які вже навик залишаються в чужині...

П О Д Я К А

— Редакція "Робітничих Вістей" дістала від Допомогового Комітету при Українській Реф. Реальній Гімназії в Ржевницях слідувчого листа:

Ржевниця, дня 21. XI. 1931. ч. 932. До Хвальної Редакції часопису "Робітничі Вісти" в Молодій Воєславі, Чехи. Управа Комітету ласкаво просить Хвальку Редакції не відмовити їй у передачі гарячої подяки Відділам УВРС в Торезні та Уоті над Лабом за похертвовані ними на гімназії ШІСТЬДЕСЯТЬ ШІСТЬ кч.

З щиром пошаном

Голова Комітету М. ХНЕР проф. гімназії.

Секретар М. КАЛИНЦЬ.

— 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —

ТОВАРИШІ! ВПРІВНІЖТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ ЗА "РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Редагує Колегія при Культурно-Освітній Референтурі УВРС. Видає Упр. УВРС.

Оdpovědný redaktor Jan Frybík, Mladá Boleslav. — Vydavatel a nakladatel Výkonný výbor Ukrajinského Všeodborového Dělnického Svazu v Č. S. R. — Tiskem Josefa Kareše, v Mladé Boleslavi (u Slovanky).